

Miejsca i szlaki

Paweł Wieczorek

Waloryzacja potencjału turystyczno-kulturowego miasta Żnina i powiatu żnińskiego

Waloryzacja sporządzona na podstawie: Mikos v. Rohrscheidt A., Turystyka Kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy, Gniezno 2008, s. 413 – 467

1. Ankieta waloryzacyjna

Kategoria I: Potencjalne cele turystyki kulturowej

I.A: Zabytki:

I.A. a) Obiekty sakralne

Sanktuarium historyczne o znaczeniu krajowym lub regionalnym (diecezjalnym) (jedno pierwsze) (6)

Kościół pw. Nawiedzenia NMP w Gościeszynie - 6

Inna świątynia innych wyznań i religii Z (2)

Sala Królestwa Świadców Jehowy w Żninie - 2

Inny obiekt sakralny o znacznych walorach architektonicznych (za pierwsze trzy) (4)

Kościół pw. św. Mikołaja w Gąsawie - 4

Kościół farny pw. św. Floriana w Żninie - 4

Kościół pw. św. Marii Magdaleny w Ryszewku - 4

I.A. b) Zamki i pałace:

Zamek lub pałac historyczny, miejsce ważnych wydarzeń ZD (za pierwsze trzy)(5)

Pałac w Lubostroniu - 5

Zamek lub pałac historyczny ZD (za pierwsze trzy) (3)

Pałac w Grochowiskach Szlacheckich - 3

Pałac w Kołdrąbiu - 3

Pałac w Uścikowie - 3

Dwór lub Inna rezydencja, miejsce ważnych wydarzeń ZD (za pierwsze trzy) (2)

Dwór biskupi w Żninie tzw. Sufragania, obecnie siedziba Muzeum Sztuki Sakralnej - 2

Ruina historycznego zamku/grodu/pałacu D (za pierwsze trzy) (2)

Ruiny zamku Mikołaja Nałęcza w Wenecji - 2

Pozostałości po osadzie w Biskupinie - 2

I.A. c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne:

Historyczny zespół urbanistyczny z rynkiem, zachowany we fragmentach (pierwsze dwa) (3)

Rynek w Żninie - 3

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu regionalnym ZD (do trzech***) (3)

Wiatrak w Reczu – 3

Żnińska Kolej Powiatowa – 3

Wieża ciśnień w Żninie – 3

Ruiny fortyfikacji miejskich (1)

Baszta w Żninie - 1

Historyczna funkcjonująca sezonowo lub nieregularnie linia kolejowa lub żeglugowa (lub przystanki pośrednie linii stałej) (za pierwszy przystanek 4)

Żnińska Kolej Powiatowa - Turystyczna linia wąskotorowa (czerwiec-wrzesień), Żnin - Wenecja - Biskupin - Gąsawa - 4

I.A. d) Obiekty militarne:

Zachowana w niewielkiej części, dostępna linia umocnień* (2)

Bunkry w Żninie pozostałości linii obrony z 1939 r., tj. schrony na linii Okolice Skarbienic - Żnin - Wilczkowo - Dobrylewo - 2

Dodatkowe punkty za obiekty dziedzictwa kulturowego:

Obiekt będący na polskiej liście Pomników Historii ZD (dodatkowo, jeśli nie znajduje się on na liście UNESCO) (15)

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie - 15

Dodatkowe punkty za wszystkie obiekty wpisanych powyżej klas:

Za stałych przewodników obiektowych w j. polskim (za pierwsze pięć) (po 2 pkt)

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie - 2

Pałac w Lubostroniu - 2

Kościół pw. św. Mikołaja w Gąsawie - 2

Pałac w Grochowiskach Szlacheckich - 2

Baszta w Żninie – 2

Przewodniki elektroniczne po obiekcie (za pierwsze trzy) (1),

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie – 1

Wersje obcojęzyczne przewodników elektronicznych (przynajmniej dwie wersje obcojęzyczne, w pierwszych trzech obiektach) (dodatkowo po 1 pkt)

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie – 1

Własny materiał informacyjny w obiekcie, jak publikacje monograficzne, albumy (za pierwsze trzy obiekty) (1 pkt),

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie - 1

Kościół pw. św. Mikołaja w Gąsawie - 1

Pałac w Lubostroniu – 1

Własny materiał informacyjny w obiekcie w językach obcych (przynajmniej dwóch) w pierwszych trzech obiektach (1 pkt)

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie - 1

Pałac w Lubostroniu - 1

Pałac w Grochowiskach Szlacheckich - 1

Za bardzo dobry stan konserwacji i estetyki najważniejszych trzech obiektów (element uznaniowy) można doliczyć w sumie od 1 do 2 punktów dla całego regionu)

Pałac w Grochowiskach Szlacheckich, Kościół pw. św. Mikołaja w Gąsawie, Pałac w Lubostroniu – 2

I.B. Miejsca historyczne lub znaczące:

I.B. a) Budowle historyczne i monumenty:

Monumenty (pomniki) o znaczeniu krajowym (do trzech) (6)

Pomnik Leszka Białego w Marcinkowie Górnym - 6

Monumenty (pomniki) o znaczeniu regionalnym (do trzech) (2)

Brązowe popiersie Jana Śniadeckiego - 2

Granitowe popiersie Jędrzeja Śniadeckiego - 2

Monumenty (pomniki) o znaczeniu lokalnym* (1)

Pomnik Walki i Męczeństwa w Żninie - 1

Miejsca historyczne o znaczeniu krajowym (do trzech) (4)

Marcinkowo Górne (miejsce śmierci Leszka Białego) - 4

Gąsawa (miejsce zjazdu książąt piastowskich w 1227 r.) - 4

Miejsca historyczne o znaczeniu regionalnym, (do trzech**) (2)

Ruiny zamku w Wenecji - 2

Kurhan w Złotowie - 2

Miejsca związane z biografią osób o międzynarodowym znaczeniu (pierwsze trzy) (3)

Karłowo (dawniej Słupówka) Miejsce narodzin błogosławionej Marii Karłowskiej - 3

Żnin Miejsce narodzin braci Jana i Jędrzeja Śniadeckich - 3

Januszkowo Miejsce narodzin Klemensa Janickiego - 3

Miejsca związane z biografią osób o krajowym znaczeniu (do trzech) ZD (2)

Sielec - dwór admirała Józefa Unruga, pierwszego dowódcy Marynarki Wojennej - 2

Miejsca związane z biografią osób o regionalnym znaczeniu (pierwsze dwa) (1)

Wenecja - Mikołaj Nałęcz - sędzia naczelny Wielkopolski, rycerz, kasztelan nakielski - 1

Żnin - Tadeusz Małachowski - malarz, portrecista, rysownik - 1

I.B. b) Cmentarze historyczne

Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali regionu (do trzech) (1)

Grób Walentego Szwajcera na cmentarzu rzymskokatolickim w Wenecji - 1

I.B. c) Budowle współczesne:

Brak

I.C) Pojedyncze dzieła sztuki:

Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu krajowym (do trzech) (5)

Malowidła ścienne w Kościele pw. św. Mikołaja w Gąsawie - 5

Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu regionalnym (do trzech) (3)

Zabytkowa Chrzcielnica w Kościele pw. św. Mikołaja w Gąsawie - 3

Ołtarz główny w kościele pw. św. Marii Magdaleny w Ryszewku - 3

Obraz Matki Bożej Gościeszyńskiej w Gościeszynie - 3

I.D) Muzea i wystawy (w tym skanseny, galerie, muzea techniki)

Muzea o znaczeniu międzynarodowym (10)

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie - 10

Muzea o znaczeniu krajowym (do trzech) (8)

Muzeum Kolei Wąskotorowej w Wenecji - 8

Muzea o znaczeniu regionalnym (do trzech) (5)

Muzeum Ziemi Pałuckiej w Żninie (5)

Pałac Lubostroń - prezentacja wnętrz pałacowych - 5

Muzea o znaczeniu lokalnym (do trzech) (2)

Muzeum Sztuki Sakralnej przy parafii pw. św. Floriana w Żninie - 2

Muzeum Sportów Motorowodnych w Żninie - 2

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu krajowym (w sumie za pierwsze trzy) (4)

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie „Japonia, kraj nie tylko Samurajów” - 4

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie „Śląsk - prowincja kultury halszackiej” - 4

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu regionalnym* (w sumie za pierwsze trzy) (2)

Galeria im. Tadeusza Małachowskiego w Żninie - 2

Przy wszystkich uwzględnionych powyżej muzeach i ekspozycjach dodatkowe punkty za:

Przewodnicy obiektowi Stali (2)

Wpisani w jednej z poprzednich kategorii

Przewodnicy obiektowi na wcześniejsze zamówienie (1)

Muzeum Sztuki Sakralne przy parafii pw. św. Floriana w Żninie - 1

Przewodnicy obiektowi na wcześniejsze zamówienie w przynajmniej 2 językach obcych (1)

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie - 1

Własny materiał informacyjny, wydany nie dawniej niż przed 5 laty (1)

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie - 1

Wersje obcojęzyczne własnego materiału informacyjnego (minimum dwie wersje) (1)

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie - 1

Sklep muzealny otwarty w godzinach pracy muzeum (1)

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie - 1

Muzeum Ziemi Pałuckiej w Żninie - 1

Muzeum Kolei Wąskotorowej w Wenecji - 1

Przy muzeach regionalnych i lokalnych dodatkowe punkty za:

Stałe godziny otwarcia (1)

Muzeum Ziemi Pałuckiej w Żninie - 1

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie - 1

Muzeum Kolei Wąskotorowej w Wenecji - 1

Własny materiał informacyjny, opracowania mniejsze (broszury, foldery) (1)

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie - 1

Muzeum Ziemi Pałuckiej w Żninie - 1

Muzeum Kolei Wąskotorowej w Wenecji - 1

Przewodniki elektroniczne (1)

Wpisane powyżej

Wersje obcojęzyczne przewodników elektronicznych (do 2 języków za każdy:) (1)

Wpisane powyżej

I.E. Eventy kulturowe:

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu międzynarodowym (7)

Festyn Archeologiczny w Biskupinie (10 dni) - wrzesień - 7

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu regionalnym (do trzech) (4)

Konkurs Pojazdów Konnych - Lubostroń - czerwiec - 4

Jesień na Pałukach w Żnie - (2dni) - wrzesień - 4

Pałuckie Dni Turystyki w Żninie - (2dni) - kwiecień - 4

Regularne inscenizacje historyczne lub militarne o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4)

Coroczne inscenizacje tematyczne podczas Festynu archeologicznego w Biskupinie - 4

Dodatkowe punkty przyznaje się za każdy dzień trwania danego eventu kultury masowej ponad cztery dni, (jednak nie więcej niż 3 punkty w sumie)

Festyn Archeologiczny w Biskupinie (9 dni) - 3

I.F. Funkcjonujące zakłady przemysłowe:

Z ofertą turystyczną (do dwóch) (2)

Lafarge S.A. - cementownia w Piechcinie - 2

I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza:

Rezerwat przyrody na terenie regionu (Poza Parkami Narodowymi i Krajobrazowymi) do trzech) (1)

Rezerwat „Mięcierzyn” - 1

Rezerwat „Źródła Gąsawki” - 1

Rezerwat Ostrów Pszczółczyński - 1

Ogród przy rezydencji, park kultywowany (za pierwsze dwa obiekty) (2)

Park w stylu angielskim przy pałacu w Lubostroniu - 2

Park w Sielcu - 2

I.H. Szlaki kulturowe:

Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne szlaki o znaczeniu krajowym (za pierwsze trzy) (6)

Szlak Piastowski - 6

Przebiegające przez region materialne szlaki turystyczne o znaczeniu regionalnym (za pierwsze dwa) (3)

Szlak pałuckich kościołów - 3

Szlak Pałucki - pieszy - 3

Materialne szlaki turystyczne w regionie (własne) (za pierwsze trzy) (3)

Pałucki Szlak Rowerowy (Szlak Czterech Gmin) - rowerowy niebieski - 3

Pałuckie Krajobrazy - rowerowy czerwony - 3

Szlak Leszka Białego - pieszy żółty - 3

Wirtualne trasy tematyczne w miejscowościach regionu (za pierwsze trzy) (1)

Szlak dworów i pałaców- 1

Szlakiem Wybitnych Pałuczan - 1

Suma: 256

Kategoria II: Elementy obsługi turystycznej:

II.A. Informacja turystyczna:

Informacja turystyczna na miejscu, regularnie czynna (2)

Punkt Informacji Turystyczne - Plac Wolności 20, Żnin - 2

Ośrodek Informacji Turystycznej - ul. Żnińska 19, Gąsawa - 2

Informacja w językach obcych, (za każdy język do trzech) (1)

język niemiecki, angielski - 2

Przewodnicy miejsca lub terenowi na zamówienie (3)

Tak, - 3

Przewodnicy miejsca lub terenowi, (za każdy język do czterech) (1)

Przewodnictwo w językach obcych: niemiecki, angielski - 2

Aktualny własny materiał informacyjny wysokiej jakości na temat regionu lub jego miejscowości (ogólnie) (2)

Aktualny, dostępny w punkcie Informacji Turystycznej w Żninie - 2

Wersje obcojęzyczne pozostałego materiału informacyjnego* (od dwóch języków) (1)

Wersja angielskojęzyczna, niemieckojęzyczna - 2

II. B. Infrastruktura turystyczna:

Hotele 5,4,3,2,1-gwiazdkowe, hostele, schroniska, kwatery zorganizowane - (za pierwsze dwa obiekty każdej kategorii) (2)

Hotel 5* - brak

Hotel 4* - brak

Hotel 3*

Hotel „Martina”, Żnin - 2

Hotel “Basztowy”, Żnin - 2

Hotel 2* - brak

Hotel Pałac Lubostroń - 2

Hotele 1* - brak

Hotele (Stylowe Dworki)

Hotel - Restauracja „Pałacowa”, Grochowiska Szlacheckie - 2,

Hotel - Restauracja Pałac Lubostroń - 2

Motele

Bar - Motel Bożejewice - 2

Ośrodki Wczasowe

Ośrodek Konferencyjno - Wypoczynkowy „Wiktorowo” - 2

Ośrodek Wypoczynkowy „Gród Piasta” - 2

Hostele

Karczma Biskupińska, Biskupin - 2

Przystań Biskupińska, Biskupin - 2

Gospodarstwa Agroturystyczne

„Pod Żurawiem” Skarbienie - 2

„Słoneczko” Czewujewo - 2

Restauracje z autentyczną kuchnią regionalną (za pierwszy obiekt) (3)

Restauracja-Hotel Pałac Lubostroń, Lubostroń - 3

Restauracje z autentyczną krajową kuchnią tradycyjną (za pierwszy inny obiekt) (2)

Restauracja- Hotel „Pałacowa”. Grochowiska Szlacheckie - 2

Inne restauracje (za pierwszy obiekt) (1)

Restauracja-Hotel „Basztowy”, Żnin - 1

Dodatkowe punkty za historyczne wnętrza restauracji (za pierwsze dwa obiekty) (1)

Restauracja-Hotel Pałac Lubostroń, Lubostroń - 1

Restauracja- Hotel „Pałacowa”, Grochowiska Szlacheckie - 1

Dodatkowe punkty za ofertę kulturową w restauracji (za pierwsze dwa obiekty) (1)

Restauracja-Hotel Pałac Lubostroń, Lubostroń - 1

Restauracja- Hotel „Pałacowa”. Grochowiska Szlacheckie - 1

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 22 (za pierwszą) (1)

Kawiarnia „Czekoladowa Roskosz” - 1

Bistra, bary (za pierwszy obiekt) (1)

Cafe Pałuki, ul, Sądowa 4, Żnin - 1

Możliwość wynajęcia na miejscu autokaru, minibusa, samochodu (za pierwsze dwie oferty)

(2)

„Atlas” - 2

Usługi Transportowo - Handlowe, Bereźnicki Józef - 2

II.C. Infrastruktura komunikacyjna:

Lotnisko z połączeniami międzynarodowymi w odległości mniej niż 50 km od centrum regionu (1 godzina na dotarcie) (4)

Port Lotniczy Bydgoszcz - Lotnisko Al. Jana Pawła II - 4

Dworzec autobusowy na miejscu (za pierwszy) (2)

Dworzec PKS Żnin - 2

Droga ekspresowa lub droga główna krajowa w odległości mniej niż 10 km (za pierwsze dwie) (2)

Droga Krajowa nr 5 Gdańsk - Wrocław - 2

Całodobowa oferta taxi na miejscu (1)

Taxi

Żnin -1

Oferta powozów, bryczek i inna retro na zamówienie (za pierwszą ofertę) (1)

Gospodarstwo Agroturystyczne Jacek Sytek, Godawy - 1

II. D. Promocja turystyczna:

Samodzielny udział regionu lub wchodzących w jego skład miejscowości, gmin lub obiektów w światowych prestiżowych targach turystycznych (za każde stoisko w roku do trzech) (3)

Samodzielny udział regionu lub innych podmiotów (jak wyżej) w krajowych targach turystycznych* (za każde stoisko do trzech) (2)

Krakowski Salon Turystyczny - 2

Międzynarodowe Targi Turystyczne Katowice - 2

Tour Salon Poznań - 2

Wydawanie regularnych publikacji o charakterze promocyjnym (za pierwsze 2 w ostatnim roku) (1)

Album „Powiat Żniński” - 1

Pałuki region historyczno - etnograficzny. Powiat Żniński i okolice - 1

Suma: 72

Kategoria III: Pozostała oferta czasu wolnego:**III. A. Instytucje kultury:**

Sezonowa oferta teatralna lub muzyczna (za pierwsze dwie) (1)

Koncerty Pałacowe, Lubostroń - 1

„Pamiętajcie o Ogradach” - lubostrońskie spotkanie ze sztuką (maj - październik) - 1

III. B. Atrakcje krajobrazowe:

Jeziora (zdatne do kąpieli, dostępne) ze szlakami pieszymi/rowerowymi (pierwszy akwen) (2)

Jezioro Gąsawskie, Gąsawa - 2

Pomniki przyrody (za pierwsze dwa) (1)

Dąb "Chrobry" w Reczu - 1

Dąb „Jagiello”, przy Kościele w Łabiszynie - 1

Wieże widokowe stale dostępne (za pierwsze dwie) (1)

Taras widokowy w Gąsawie - 1

Góra św. Wojciecha w Barcinie - 1

III. C. Oferta, sportowa, edukacyjna i rekreacyjna:

Plaże morskie ogólnodostępne, plaże jeziorne, rzeczne (za pierwszy obiekt) (2)

Plaża nad Jeziorem Gąsawskim w Gąsawie - 2

Stała oferta kursów językowych ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (2)

Szkoła Języków Obcych MANHATTAN, Żnin - 2

Stale centra sportowe z ofertą ogólnodostępną (za pierwszy obiekt) (2)

Miejski Ośrodek Sportu w Żninie, ul. Gnieźnieńska 7 - 2

Stadiony sportowe (za pierwszy obiekt) (1)

Stadion sportowy w Gąsawie, ul. Sportowa - 1

Szkoły i szkolenia sportowe ogólnodostępne (jeździeckie, lotnicze, inne) (pierwsze dwa) (1)

Ośrodek Rekreacji Konnej „RANCHO” - 1

Międzyszkolny Klub Żeglarski w Żninie - 1

Suma: 17

Kategoria IV: Inne czynniki wspierające turystykę kulturową:

IV. A. Instytucje w regionie

Brak

IV. B. Oferta turystyki zdrowotnej w regionie:

Brak

IV. C. Oferta turystyki biznesowej w regionie:

Całoroczne centra konferencyjne (za pierwszy obiekt) (3)

Ośrodek Konferencyjno - Wypoczynkowy „Wiktorowo” - 3

IV. D. Oferta shoppingu w regionie:

Autoryzowany punkt sprzedaży specyficznych produktów regionalnych znanych na skalę krajową (za pierwszy obiekt) (1)

„Ikar” lotnie i latawce w Gąsawie - 1

Deptak handlowy (za pierwszy) (2)

Targowisko Miejskie w Żninie - 2

IV. E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów:

Istnienie zagranicznych związków partnerskich regionu lub jego miejscowości (pierwsze cztery) (1)

Albertirsa (Węgry) - 1

Birstonas (Litwa) - 1

Malacky (Słowacja) - 1

Mettmann (Niemcy) - 1

Suma: 10

Za kategorię I: 256

Za kategorię II: 72

Za kategorię III: 17

Za kategorię IV: 10

Razem za wszystkie kategorie: 351 punktów

2. Ocena regionu z punktu widzenia turystyki kulturowej

Mikroregion Żniński posiada duży potencjał turystyczno - kulturowy, generowany bez wątplenia przez kilka różnych typów atrakcji turystyczno - kulturowych. Większość punktów bonitacji koncentruje się przede wszystkim w dziedzinie turystyki tematycznej (w tym historycznej i archeologicznej), dziedzictwa kulturowego, muzealnej oraz eventowej. Najważniejszy walor turystyczny stanowi Rezerwat Archeologiczny w Biskupinie, znajdujący się na liście Pomników Historii i posiadający muzeum obiektowe znaczące na skalę międzynarodową w dziedzinie turystyki muzealnej. Znaczącym potencjalnym magnesem turystyczno-kulturowym regionu jest również Muzeum Kolei Wąskotorowej w Wenecji i zabytkowa linia kolei wąskotorowej. Istotne są atuty regionu w dziedzinie turystyki eventowej w tym event kultury masowej na skalę międzynarodową (Festyn Archeologiczny w Biskupinie) oraz kilka eventów na skalę regionalną. Również liczne dworki i pałace, w tym niektóre o historycznej metryce, stanowią znaczący atut regionu. Powiat Żniński to także obszar o znacznych walorach przyrodniczych, posiadający 57 jezior oraz okazałe pomniki i rezerваты przyrody.

Infrastruktura komunikacyjna jest stosunkowo dobrze rozwinięta: przez Powiat Żniński przebiega droga krajowa nr 5 - szlak o znaczeniu międzynarodowym, biegnący z Gdańska przez Bydgoszcz, Żnin, Poznań, Wrocław na południe Europy, ponadto dobrze utrzymana jest sieć regionalnych i lokalnych połączeń drogowych. Mankament w tej dziedzinie stanowi brak bezpośredniego połączenia kolejowego normalnotorowego, ograniczający napływ znacznej grupy potencjalnych turystów.

Istotnym problemem regionu jest brak hoteli w kategoriach powyżej 3 gwiazdek. Dotychczas region z uwagi na swoje atrakcje przyrodnicze charakter przyciąga wielu miłośników turystyki aktywnej, nocujących chętniej w tanich ośrodkach wypoczynkowych i gospodarstwach agroturystycznych. Znaczny rozwój turystyki historycznej w ostatnim dziesięcioleciu wymusza jednak powstawanie hoteli o podwyższonym standardzie, stąd pojawia się zapotrzebowanie na rozbudowę bazy noclegowej.

Do rozwoju oferty mikroregionu przyczyniają się dokonywane w ostatnich latach wysiłki w dziedzinie promocji, poprawy poziomu informacji turystycznej oraz oznakowaniem dróg dojazdowych do ciekawych i wartych zobaczenia miejsc. Powiat Żniński posiada również bogatą ofertę nowocześnie skonstruowanych folderów i przewodników turystycznych, dotyczących zarówno całego regionu, jak również poszczególnych gmin. Starostwo Powiatowe wydało szereg folderów i własny Przewodnik Turystyczny, zaś informacje o poszczególnych atrakcjach powiatu uzupełnia szeroka gama publikacji informacyjnych i informacyjno - reklamowych, wydanych przez urzędy gmin, instytucje promujące turystykę oraz muzea. Przydatnym źródłem informacji o regionie dla profesjonalnych organizatorów turystyki jest wydany staraniem starostwa Przewodnik Turystyczny oraz monografia Gminy Gąsawa, obydwie te pozycje są opracowane przez pasjonatów i praktyków w dziedzinie historii i turystyki.

3. Żnin i Powiat Żniński jako destynacja turystyki kulturowej

Turystyka dziedzictwa kulturowego

Największym magnesem turystycznym Ziemi Żnińskiej jest Rezerwat Archeologiczny w Biskupinie, popularnie nazywany „Polskimi Pompejami”, co dobrze wyraża jego znaczenie dla archeologii i zainteresowanej nią turystyki. Biskupin jest zaliczany do polskich Pomników Historii, co zwiększa zainteresowanie tym obiektem ze strony świadomych wartości kulturowych turystów i pracujących na rzecz tej grupy klientów turoperatorów. Do istotnych obiektów dziedzictwa kulturowego zaliczyć należy także oryginalny w swej konstrukcji pałac w Lubostroniu oraz drewniany kościół Św. Mikołaja w Gąsawie z odkrytymi niedawno

cennymi i unikalnymi w skali kraju polichromiami. Turyści podróżujący Szlakiem Piastowskim i docierający do Biskupina, Marcinkowa, Gąsawy, Wenecji, Żnina i Lubostronia z uwagi na tematykę Szlaku także w dużej części (poza młodzieżą podróżującą w ramach wypraw edukacyjnych) mogą być zaliczani do grupy miłośników dziedzictwa kulturowego.

Turystyka eventowa

Ważnym eventem kultury powszechnej jest zdecydowanie jedna z największych imprez w Europie - Festyn Archeologiczny w Biskupinie. W trzecim tygodniu września teren rezerwatu zmienia się w centrum archeologii eksperymentalnej, edukacji i zabawy. W Biskupinie dokonano rekonstrukcji zabudowań sprzed 2700 lat przy użyciu tradycyjnych materiałów i prostych narzędzi, prowadzi się tu także hodowlę zwierząt gospodarskich – koników polskich, owcy wrzosówki i kóz, ponadto uprawiane są cztery archaiczne gatunki pszenicy, proso, soczewica, lnianka i bób celtycki. Zrekonstruowano również trzy piece garncarskie do wypalania naczyń. Festyn Archeologiczny corocznie poświęcony jest prezentacji wybranej kultury lub narodu. Atrakcyjna forma festynu, atmosfera rodzinnego pikniku – muzyka, taniec, walki wczesnośredniowiecznych wojowników, prezentacja obrzędów, starożytnej mody, degustacja potraw według receptur sprzed wieków, strzelanie z łuku i kusz, bicie monet i wiele innych atrakcji przyciąga dziesiątki tysięcy turystów. Dodatkową atrakcją stanowi możliwość rejsu po Jeziorze Biskupińskim na pokładzie łodzi wiosłowo – żaglowej „Welet”, stanowiącej rekonstrukcję łodzi słowiańskiej z X w.

Innymi regularnymi eventami są: Konkurs Pojazdów Konnych w Lubostroniu (czerwiec).

Dwudniowa impreza pod nazwą „Jesień na Pałukach”, organizowana we wrześniu w Żnie oraz także dwudniowe Pałuckie Dni Turystyki w Żninie (kwiecień). W powiecie odbywają się także rekultywowane od 1997r. corocznie Pałuckie Targi Rolne: wielka różnorodność prezentowanych ofert sprawia, że również ludzie nie związani z rolnictwem chętnie uczestniczą w tej imprezie.

Turystyka muzealna

Obok posiadającego wyjątkowe a skali kraju znaczenie muzeum Rezerwatu archeologicznego w Biskupinie, także pozostałe muzea na terenie powiatu żnińskiego prezentują bardzo ciekawe wystawy o różnorodnej tematyce. Muzeum Ziemi Pałuckiej, znajdujące się w stolicy Pałuk, posiada w swoich zbiorach bogatą kolekcję eksponatów, pamiątek i dokumentów świadczących o bogatej historii regionu. Muzeum przedstawia

wystawy obrazujące: „Etnografię Pałuk”, „Historię żnińskiego drukarstwa” oraz „Historię sportów motorowodnych”. Organizowane są również wystawy czasowe dotyczące: malarstwa, rzeźby, gobelin, fotografii, rysunku, etnografii oraz wystawy rocznicowe i okazjonalne. Ekspozycje muzealne znajdują się również w Baszcie-gotyckiej wierzby ratuszowej z XV wieku, będącej częścią Muzeum Ziemi Pałuckiej gdzie można zobaczyć wystawy stałe dotyczące: „Historii miasta Żnina” oraz „Wybitnych ludzi Żnina”.

Bogata i ceniona przez znawców ekspozycję z dziedziny historii techniki posiada Muzeum Kolei Wąskotorowej w Wenecji, w którym zgromadzono wiele eksponatów związanych z dawnym transportem kolejowym. Jest to największa w Europie kolekcja tego typu pojazdów; jest wśród nich 17 parowozów, z których najstarszy pochodzi z 1899r. oraz ponad 60 innych pojazdów szynowych. Tabor kolejowy w Wenecji prezentowany jest w formie „dużego dworca małej kolejki” wraz z urządzeniami technicznymi. Ekspozycyjny jest pełen skład pociągu, który prowadzi lokomotywa zbudowana w 1926 r., w pierwszej polskiej Fabryce Lokomotyw w Chrzanowie, unikalnym eksponatem jest pochodzący z końca XIX wieku wagon do przewozu poczty i psów. Żnińskie Muzeum Sztuki Sakralnej (które bardziej właściwie należałoby nazwać wystawą) eksponuje szaty i paramenty liturgiczne z różnych epok oraz niewielki zbiór sztuki sakralnej.

Turystyka tematyczna

W regionie jest możliwa do zrealizowania bardzo ciekawa hobbystyczna wycieczka poznawcza: wyprawa śladami prahistorii, która może być niezwykle interesująca dla osób interesujących się tą dziedziną. Wprawę można rozpocząć od obiektu przedstawiającego najstarsze ślady istot żywych na Ziemi: Parku Dinozaurów „Zaurolandia” w Rogowie, gdzie znajdują się modele dinozaurów naturalnej wielkości, uzupełnione ciekawym wykładem o ich trybie życia na Ziemi oraz o przyczynach wyginięcia. Miejscowe muzeum paleontologiczne prezentuje z kolei skamieniałości z różnych epok geologicznych od kambru do holocenu. Następnie można udać się do Złotowa, gdzie znajduje się megalityczny grobowiec kultury amfor kulistych sprzed 4 tys. lat. Zabytek datowany jest na młodszą epokę kamienia gładzonego – neolitu. Mimo licznych dewastacji i uszkodzeń przetrwała komora grobowa o imponujących rozmiarach, w której odkryto słabo zachowane kości trzech osób oraz siekierki krzemienne, bursztynowe paciorki, fragmenty naczyń ceramicznych i ślady żywności.

Poznając miejsca związane z początkami osadnictwa, należy pojechać do Biskupina - najbardziej znanego w Środkowej Europie rezerwatu archeologicznego. Tu turyści zwiedzą fragment zrekonstruowanego osiedla obronnego, zabudowę grodu oraz wnętrza chat i ich

wyposażenie. Opisana wyprawa tematyczna może zostać zorganizowana z wykorzystaniem nie tylko klasycznej formy zwiedzania, ale także dostępnych na zamówienie: prezentacji lub pokazu.

Turystyka religijna

Wyjątkowym i wartym zobaczenia obiektem jest drewniany kościół pw. św. Mikołaja w Gąsawie z 1674 r. z dobudowaną w 1818 r. murowaną kaplicą św. Antoniego. O jego unikalności stanowią głównie odkryty podczas remontu w latach 1998-1999 gotycki układ belek szkieletu oraz wysokiej klasy malowidła ścienne, które po odnowie stanowią ozdobę kościoła. Cenny jest także późnobarokowy ołtarz główny z cudownym obrazem Matki Bożej Pocieszenia oraz drewniana dzwonnica z przełomu XVIII i XIX w. Obszar dzisiejszego Powiatu Żnińskiego należy do archidiecezji gnieźnieńskiej. Turyści zwiedzający neogotycki kościółek pw. Narodzenia NMP w Wenecji z końca XIX wieku odnajdą na przyległym do niego cmentarzu grób Walentego Szwajcera, legendarnego odkrywcy Biskupina, który w ten sposób przyczynił się do znacznego podniesienia walorów turystyczno-kulturowych Pałuk.

Najcenniejszym zabytkiem sakralnym Żnina jest kościół farny pw. Św. Floriana, zbudowany w stylu gotyckim w XV wieku. Pomimo licznych zniszczeń i rabunków w świątyni zachowało się barokowe wnętrze z dużą ilością złocen i bogactwem zdobień. Walory turystyki religijnej w powiecie dopełnia wystawa sztuki sakralnej (szat, paramentów i malarstwa oraz rzeźby) znajdująca się w tzw. Sufraganii, niegdysiejszej biskupiej rezydencji w Żninie. Lokalnym ośrodkiem kultu maryjnego jest sanktuarium Matki Boskiej w Gościeszynie w gminie Rogów z XV-wiecznym obrazem Madonny z Dzieciątkiem w ogrodzie mistycznym.